

Groene reinigingsproducten: is het beter?

In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen worden steeds meer reinigingsproducten gevraagd die voorzien zijn van een keurmerk waarmee wordt aangegeven dat ze het milieu minder belasten. De vraag is echter of deze producten dan ook doen waarvoor ze ontwikkeld zijn, namelijk: goed schoonmaken. Om op deze vraag antwoord te krijgen, zijn gesprekken gevoerd met twee fabrikanten van deze producten.

De informatie die we wilden hebben, is verkregen door te spreken met vader Clemens en zoon Laurens Metternich van Spectro in Oss. Spectro maakt reinigingsproducten voor de professionele markt sinds 1987 als huiskamerproducent. Dat wil zeggen dat zij reinigingsproducten ontwikkelen, produceren en verpakken onder private label voor handelsondernemingen. Zij produceren ook ecologische producten onder de merknaam Ecodos. In Nederland zijn drie huiskamerproducenten. Naast Ecodos is er Militex in IJmuiden en Helichem in Belfeld. Bij Johnson Diversey vond het gesprek plaats met senior adviseur Bouke Smallegenbroek en technisch manager Arjan Vreeman. Johnson Diversey is in vele landen vertegenwoordigd. Ook zij worden belemmerd in het op de markt brengen van uniforme ecologische producten, omdat de wensen en eisen variëren in de afzonderlijke Europese landen.

Ontwikkeling

Ongeveer vijftien jaar geleden kwamen de milieusparende reinigingsproducten op de markt. Tussen het jaar 2000 en 2005 hoorden we er niets meer van. Door de discussie over maatschappelijk verantwoord ondernemen en de daarbij

horende zorg voor het milieu, voelen fabrikanten zich sinds 2006 weer geroepen om de vragen uit de markt te beantwoorden met het uitbrengen van een complete lijn milieusparende -, milieuvriendelijke -ecologische - of groene reinigingsproducten voor professioneel dagelijks schoonmaakonderhoud. Maar vijftien jaar geleden voldeden die producten niet. De kwaliteit van de producten was niet toereikend. Ze maakten niet goed schoon, waardoor er extra werd gedoseerd, of er periodiek weer werd teruggesprengd naar de traditionele middelen om alles weer goed schoon te krijgen. De duurzaamheid van de kleurstoffen zoals bietenrood en chlorofylgroen was niet goed, zodat er na drie maanden geen kleuronderscheid meer was te zien bij de afzonderlijke reinigingsproducten. De houdbaarheid van de ecologische producten was beperkt omdat ze door hun milieuvriendelijk ontwerp te snel door micro-organismen werden afgebroken. De ontwikkelingen hebben niet stil gestaan. Er zijn inmiddels verbeterde grondstoffen ontstaan, of de kennis over de werking van bestaande grondstoffen is toegenomen, waardoor er meer grondstoffen beschikbaar zijn gekomen. Daarom is het nu wel mogelijk ecologische producten te maken voor het dage-

lijks onderhoud die wel doen wat ze beloven. Tegenwoordig worden onder andere ook kleurstoffen gebruikt die ook in levensmiddelen worden toegepast. Bij professioneel schoonmaken is het toevoegen van kleurstoffen wel gewenst. Milieusparende reinigingsproducten moeten heel snel afbreekbaar zijn in het milieu. Dit betekent, als men niets doet, dat het afbraakproces al in het magazijn van de fabrikant begint. Daarom moeten er conserveringsmiddelen aan de producten worden toegevoegd. Door onderzoek zijn er nu producten beschikbaar die in geconcentreerde vorm micro-organismen doden of voorkomen om te groeien, maar in verdunde vorm wel afbreekbaar zijn. Deze werking is vergelijkbaar met suiker in jam; in geconcentreerde vorm zorgt het ervoor dat jam niet bederft, maar in verdunde vorm is suiker goed verduinbaar en afbreekbaar.

Eco-labels

Op schoonmaaktechnische gronden kan de vraag naar ecologische producten niet onderbouwd worden. De standaard beschikbare producten maken goed, zo niet beter, schoon. Daarom proberen de overheden er kaders aan te geven. Helaas is het echter zo dat de verschillende

overheden daar andere eisen voor opstellen. Arjan Vreeman van JohnsonDiversey heeft na onderzoek meer dan twintig verschillende labels ontdekt. De eisen en de afkeuringen sluiten niet op elkaar aan, terwijl er toch maar één natuur is waarvoor we het allemaal willen doen. Als de natuur als standaard genomen zou worden, moet het toch mogelijk zijn om tot eenduidige eisen te komen

waaraan de ecologische reinigingsproducten moeten voldoen. Hierdoor wordt het voor de fabrikanten makkelijker om deze producten te maken vanwege het grotere volume dat dan ontstaat. Daardoor zal ook de kostprijs dalen. In België worden grondstoffen gebruikt op natuurlijke basis. In Scandinavië mogen bepaalde sekwestreermiddelen niet gebruikt worden, doch het type verschilt

per land. In Nederland worden door instellingen als SenterNovem deze middelen zoals NTA en EDTA ook niet geaccepteerd. In de Scandinavische landen wil de eindverbruiker dat er geen geurstoffen meer in reinigingsproducten zitten en dus voegen de fabrikanten die niet meer toe. Maar hierdoor gaat de geurbeleving wel verloren en neemt het gebruik van geurverstuivers misschien hier

en daar wel weer toe. Dit is vergelijkbaar met de discussie die we in Nederland hebben gevoerd in de beginfase van het gebruik van microvezeldoeken.

De Europese commissie heeft zich in de discussie gemengd door het Europese Ecolabel te ontwikkelen. Dit geldt echter alleen voor producten voor de consumentenmarkt en niet voor professionele producten. Om dit label te verkrijgen moet een reinigingsproduct in de praktijk getest worden op zijn werking in een onafhankelijk instituut. Toch wordt van veel van deze labels gebruik gemaakt, omdat het een makkelijke manier van communiceren is. Het vereist echter wel dat de discussie niet plaats vindt op emotionele gronden, maar pragmatisch door deskundigen die weten waar het over gaat, zodat de goede beslissingen genomen worden.

Overdosereren

Ook is de wisselwerking tussen de andere eisen van maatschappelijk verantwoord ondernemen zoek. De Ecolabels stellen geen eisen aan hoe de producten worden geproduceerd. Ook worden geen veiligheidseisen gesteld bij het gebruik. Maar voor de mensen die met de producten moeten werken, zijn die wel belangrijk van belang. Wanneer ze niet zo goed schoonmaken als de traditionele producten, moet de schoonmaker harder werken om een oppervlak schoon te krijgen. Als er wordt overgedoseerd, omdat het product niet goed schoonmaakt, kan er ook streepvorming op het gereinigde oppervlak ontstaan: de zogenaamde methodefouten. De schoonmaker moet dan het oppervlak nogmaals reinigen en dat is weer tegen de eisen van verantwoord ondernemen (people). Tevens leidt dit tot verhoging van de kostprijs van de schoonmaak (profit). De neiging tot overdoseren betekent ook dat de milieuwinst te niet wordt gedaan, omdat er dan toch weer meer reinigingsmiddel in het milieu komt. Het gebruik van microvezeldoeken voor het dagelijks onderhoud

is veel meer ecologisch verantwoord, omdat dan helemaal geen reinigingsproducten meer worden gebruikt. Weliswaar moeten die microvezeldoeken gewassen worden, maar dat gebeurt onder gecontroleerde omstandigheden waar het gebruik van wasmiddelen veel beter bewaakt kan worden dan bij het schoonmaken in objecten.

Dosering

Het gebruik van milieusparende reinigingsproducten vijftien jaar geleden liep ook stuk op de doseermogelijkheden. Omdat de producten minder goed schoonmaakten dan de gangbare producten had de schoonmaker de neiging om te gaan overdoseren. Het gevolg hiervan was dat er meer van het product werd gebruikt dan bij het werken met de traditionele producten. Ook nu nog is de geadviseerde dosering bij de ecoproducten veelal hoger dan bij de traditionele producten, waardoor er meer volume nodig is en er dus ook meer reinigingsproduct en verpakkingsmateriaal in het milieu wordt gebracht.

Spectro levert haar Ecodos-lijn van ecologische producten in een dispenser systeem waarmee niet te manipuleren is, zodat de gebruikshoeveelheid altijd vast is. De reinigingsconcentraten zijn in kunststofzakken verpakt zodat de hoeveelheid verpakkingsafval ook wordt beperkt.

Prijsstelling

De kostprijs van de ecologische reinigingsproducten is relatief hoger dan van de standaard producten. Hiervoor zijn een aantal oorzaken aan te wijzen: De ontwikkelingskosten van de grondstoffen worden in de materiaalkosten doorberekend. Omdat het gebruik ervan relatief beperkt is, werken deze kosten meer door in de eindprijs van de grondstoffen. Om de producten toegelaten te krijgen tot de diverse markten moeten de producten door onafhankelijke instituten getest worden. Dit kost veel geld. Deze

extra kosten worden toegerekend aan het product, dat daardoor duurder wordt. De eisen verschillen per afzetmarkt. Daarom moet er met aangepaste recepturen worden gewerkt. Hierdoor zijn de productievolumes kleiner. Dit leidt ook tot een hogere kostprijs. Omdat de markt naar deze producten vraagt en minder kijkt naar de prijs ervan, hebben leveranciers de mogelijkheid de marge voor deze producten hoger te maken dan voor de standaard producten. Ook dit leidt tot een hogere verkoopprijs.

Gebruik

Het gebruik van ecologische reinigingsproducten ontstaat door vragen vanuit de markt. Fabrikanten voldoen aan deze vraag, maar hebben ook hun bedenkingen. Ecologische reinigingsproducten werken niet beter dan de bestaande producten. Ze zijn duurder en zolang er geen eenduidigheid is aan de eisen die er aan gesteld worden, zal het moeilijk blijven ze op grote schaal te introduceren. Verder vormen deze producten slechts een klein deel van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, omdat ook moet worden gedacht aan de mensen die er mee moeten werken en de prijs die dat mag kosten.

